

„Hvad jeg egenlig frygter for og tror at have bemærket, er, at den Maade, hyorpaa det Onde fremstilles, og de Midler, denne Litteratur oftest anvender for at udtale sine Anskuelser, i Stedet for hos de Unge at vække Afsky for det Onde tværtimod virker forhærdende. Jeg tror det af følgende Grund. De moderne Forfattere fremstille de mørkeste Synder som ganske sædvanlige og almindelige. Det er, som de ansaa for givet at Menneskene skulle være slette, lave, nedrige og selviske.

De Personer, som optræde i deres Skildringer, synes at undskylde hverandre, som om de mente, at det hører til Livets nødvendige Onder at være slet. Vi vide jo, hvorledes Selskab i det Onde ofte gjør Synden mere undskyldelig i Menneskers Øjne, og hvorledes Tanken, at „man ikke er værre end andre“, let udarter til Selvforsvar. De moderne Forfatteres Fremgangsmaade, at gjøre Lavhed og Usselhed saa almindelig og sædvanlig, tror jeg derfor, kan have og virkelig har den Virkning, at man sænker Fordringerne til sig selv og andre. Træffer man virkelige Personer, som maaske ere noget bedre end dem, man saa ofte har set beskrevne: dersom f. Ex. en ung Mand, som har gjort sig skyldig i moralske Fejlttrin, endskjønt af en mildere Art end Nutidens Romanhelte, forsøger at vinde en ung Pige, er det da underligt, om hun, idet hun sammenligner ham med og dømmer efter, hvad hun har læst, finder, at han kunde have været langt værre, og af den Grund modtager hans Tilbud? Eller om en ung Pige selv begaar en Ubesindighed, hvad er i alt Fald denne i Sammenligning med den i Litteraturen skildrede, som A. eller B. har gjort sig skyldig i? Hendes Tanker, Følelser og Handlinger kunne flakke fri og uhindret vidt omkring, inden de naa saa langt ned, som disse opdigtede Personer have naat.“

Om Kyskhedskravet skriver en Indsender i „Framåt“ (A. C.) bl. a:

„Kvinder og Mænd ere blevne saa forskellige ved gjennem Aarhundreder at være opdragne forskelligt og med et uensartet Sædelighedskrav, at det ser ud, som om de næppe kunde forstaa hverandre. De fleste kvindelige Forfattere ere dybest grebne af det uhørte Formynderskab over Hustruen og den uhørte sædelige Raahed, de finde hos Mændene. Saa længe disse blot bekæmpede Mandens Formynderskab, hilsedes de med Velvilje af Fremskridtspartiet, fordi Frihed og Lighed er noget, som i alt Fald i Theorien er tiltalende. Men saa snart Kvinderne kom med deres Sædelighedskrav, blev det en helt anden Sag, da gjaldt det ikke længere om at indrømme en anden udstrakt Frihed, men om at indskrænke sin egen, og det falder langt vanskeligere. Heri ligger egenlig Grunden til den Kamp mod Kvinderne, som er blusset op i de sidste Aar.

Man bekæmper dem i Romaner (Garborg i Norge, Pontoppidan i Danmark, Strindberg i Sverig) og næsten endnu ivrigere, ofte uden selv at kjende den dybest liggende Grund, i Kritiken. Det er Kvindens sædelige Opfattelse, som har stødt Manden for Hovedet, den Tendens er ham frem for alt imod; hvor den kommer frem, tales der om Indignationslitteratur. Paa Kvindens Anklage for Raahed svarer Manden med en Beskyldning for Unaturlighed og Paatagethed.“